

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail: lett@lett.ubbcluj.ro

Reevaluări ale sentimentalismului din secolul al XVIII-lea

Numărul 3/2023

Studia Universitatis Babeș-Bolyai Philologia

studia.philologia@lett.ubbcluj.ro

Coordonatori

Dr. Andrew Rudd, University of Exeter, UK

A.Rudd@exeter.ac.uk

Dr. Dragoș Ivana, Universitatea din București, Romania

dragos.ivana@lts.unibuc.ro

În secolul al XVIII-lea, popularitatea cuvântului „sentiment” este incontestabilă. Laolaltă cu alți termeni înrudiți, precum „senzație” și „afect”, noțiunea de „sentiment” exprima ceea ce filozofii din perioada modernității timpurii numeau „emoții calme”, pe care le disociau în mod radical de „pasiuni”, considerate a fi versiunea violentă, necontrolată și irațională a celor dintâi. Pe lângă analiza minuțioasă a „sentimentului” în tratate filosofice, în care era teoretizat în strânsă relație cu epistemologia, etica și estetica, termenul avea o importanță crucială pentru formularea unor teorii ale medicinei despre senzațiile fizice și mintea umană și, prin extensie, pentru înțelegerea profilului și fundalului cultural al societăților Europei Occidentale în secolul al XVIII-lea. Astfel, diverse discipline au construit limbajul sentimental, împrumutat, inevitabil, de literatură și arte în a doua jumătate a secolului.

Percepută drept o perioadă de tranziție între prăbușirea modelului raționalist și instaurarea romantismului prevestit de Revoluția Franceză, literatura sentimentală glorifica emoțiile ca rețetă de bază care includea răspunsuri somatice (lacrimi și leșin), simpatie, sentiment moral, melancolie și chinul virtuții. Totodată, în 1780, Henry Mackenzie a descris sensibilitatea ca pe o „știință a manierelor”, al cărei rol era să reunească indivizii în sfera publică prin intermediul unui limbaj al inimii care îi îndemna să se angajeze în acte de generozitate. Astfel, sensibilitatea a cultivat sociabilitatea, un aspect fundamental pentru ceea ce David Hume a catalogat drept „Știința Omului”, potrivit căreia pasiunile prevalează asupra rațiunii și sunt responsabile pentru acțiunile umane. Deși criticată pentru sentimentalismul excesiv și emoțiile rafinate, sensibilitatea a fost percepută ca o arenă a dezbaterilor critice despre conștiința morală și despre capacitatea de a acționa în acord cu etica sentimentală.

Cu toate acestea, studiile recente din sfera istoriei emoțiilor ne permit să regândim sensibilitatea ca fenomen „biocultural” (Boddice, 2020) care este simultan încorporat și situat, mediat și construit. Sensibilitatea este o trăsătură înăscută a fiziologiei umane care trebuie explorată dincolo de momentul istoric particular în care a apărut. Într-adevăr, întregul edificiu al culturii secolului al XVIII-lea, care include și sensibilitatea, este astăzi reevaluat și reconfigurat. Care este relația dintre cercetările recente și reprezentările deja existente ale sensibilității din secolul al XVIII-lea? Cum putem compara frecvențele afirmații din epocă despre natura universală a sentimentului, senzațiilor și afectelor cu noile contexte critice și cu multiplele perspective de azi?

În lumina celor afirmate mai sus, acest număr special își propune să reevalueze cultura sentimentului din secolul al XVIII-lea, aflată la confluența dintre teoriile din domeniul filosofiei morale și cele literare, din domeniul medical, politic, economic și juridic. Sunt încurajate articolele care au drept fundament metode noi de cercetare și studii din ultimele decenii.

Lucrările vor fi redactate în limbile engleză și franceză și se vor axa pe interferențele dintre literatură și alte discipline, cu scopul de a remodela înțelegerea teoriilor și reprezentărilor sensibilității în Europa secolului al XVIII-lea. Tematica propusă include următoarele aspecte, însă nu se limitează la acestea:

- reevaluarea teoriei afective din secolul al XVIII-lea
- relația dintre sentiment și etică/epistemologie/estetică
- romanul sentimental
- noul cult al sensibilității reprezentat de omul sentimental
- poezia pre-romantică a sensibilității
- drama sentimentală
- sentimentul și economia/relațiile de gen
- generozitatea și bunăvoința ca expresii ale limbajului inimii
- emoții publice și private
- filantropie și sensibilitate
- sentimente și sensibilități globale
- sensibilitatea și sentimentul astăzi
- sentimentul și identitatea/identitățile naționale

Bibliografie orientativă:

- BENEDICT, Barbara M. *Framing Feeling: Sentiment and Style in English Prose Fiction, 1745-1800*, New York: AMS Press, 1994.
- BODDICE, Rob. "History Looks Forward: Interdisciplinarity and Critical Emotion Research." *Emotion Review* 12.3 (July 2020): 131-134.
- BOWERS, Toni, and CHICO, Tita (eds.). *Atlantic Worlds in the Long Eighteenth Century: Seduction and Sentiment*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012.
- BRISSENDEN, R.F. *Virtue in Distress: Studies in the Novel of Sentiment from Richardson to Sade*. London & Basingstoke: Macmillan, 1974.
- CSENGEI, Ildiko. *Sympathy, Sensibility and the Literature of Feeling in the Eighteenth Century*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012.
- ELLIS, Markman. *The Politics of Sensibility: Race, Gender and Commerce in the Sentimental Novel*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- HIRSCHMAN, Albert O. *The Passions and the Interests: Political Arguments for Capitalism before Its Triumph*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1977.
- MULLAN, John. *Sentiment and Sociability: the Language of Feeling in the Eighteenth Century*. Oxford: Oxford University Press, 1988.
- SIMONETTA, Laetitia. *La Connaissance par sentiment au XVIIIe siècle*. Paris : Honoré Champion, 2018.
- SKINNER, Gillian. *Sensibility and Economics in the Novel, 1740-1800: The Price of a Tear*. London: Palgrave Macmillan, 1999.
- STEWART, Philip. *L'invention du sentiment : roman et économie affective au XVIIIe siècle*. Oxford: Voltaire Foundation, 2010.
- TODD, Janet. *Sensibility: An Introduction*. London: Methuen, 1986.
- VAN SANT, Ann Jessie. *Eighteenth-Century Sensibility and the Novel: The Senses in Social Context*. Cambridge: Cambridge University Press, 1993.
- VILA, Anne C. *Enlightenment and Pathology: Sensibility in the Literature and Medicine of Eighteenth-Century France*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1998.

Calendar:

- 10 februarie 2023 – termen limită pentru trimiterea propunerii de articol (rezumat de 200 de cuvinte, 7 cuvinte cheie, 5 referințe teoretice, biografia autorului de 150 de cuvinte);
- 15 februarie 2023 – notificare privind acceptarea propunerii;
- 31 mai 2023 – trimiterea lucrărilor complete (se găsesc instrucțiuni pentru autori cu privire la regulile de formatare și style sheets pe pagina web a jurnalului: http://studia.ubbcluj.ro/serii/philologia/pdf/Instructions_En.pdf);
- 30 septembrie 2023 – publicarea numărului cu tematică specială.

Vă rugăm să trimiteți rezumatele și lucrările la fiecare dintre adresele menționate mai jos:

- studia.philologia@lett.ubbcluj.ro
- a.rudd@exeter.ac.uk
- dragos.ivana@lils.unibuc.ro